

Sygn. akt II C 1869/20 upr.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 maja 2021 r.

Pozwem z dnia 29 lipca 2020 r. powód L.spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. wniósł o zasądzenie od pozwanego B. M. S.A. kwoty 2 144,34 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 22 maja 2019 r. do dnia zapłaty. Powód wniósł także o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 26 kwietnia 2018 r. pozwany bank zawarł z konsumentem umowę kredytu konsumenckiego nr (...) na kwotę 64 888,81 zł. Pozwany w dniu wypłaty kredytu pobrał od konsumenta prowizję w wysokości 2 459,29 zł. Prowizja ta została sfinansowana w ten sposób, że pozwany pożyczył konsumentowi środki na jej zapłatę. Powód wskazał, że konsument dokonał wcześniejszej spłaty wyżej wymienionego kredytu konsumenckiego w dniu 7 maja 2019 r. W konsekwencji pozwany bank był zobowiązany do rozliczenia z konsumentem spornej kwoty w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty. Powód wskazał, że roszczenie o zwrot prowizji nabył od kredytobiorcy na podstawie umowy przelewu wierzytelności. Wskazał przy tym, że pozwany bank został zawiadomiony o zawartej umowie oraz doręczono mu oryginał oświadczenia konsumenta o zwolnieniu pozwanego z tajemnicy bankowej. Powód podniósł, że kwota dochodzona pozwem obejmuje należny konsumentowi proporcjonalny zwrot prowizji.

Powód powołał się na treść wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 11 września 2019 r. w sprawie C-383/18 (L.), zgodnie z którym przepisy dyrektywy o kredycie konsumenckim (...) w sprawie umów o kredyt konsumencki należy interpretować w ten sposób, że prawo do obniżki kredytu po jego wcześniejszej spłacie obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta, nie tylko te związane z trwaniem umowy, ale także te płatne jednorazowo. Powód wskazał także, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie C-143/13 prowizja ustalona w relacji z kwotą kredytu może być analizowana kontekście abuzywności. (pozew k. 3-5v.)

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu.

Pozwany przyznał, że łączyła go z P. K. (1) umowa nr (...), jednakże przeczył istnieniu podstawy do zwrotu na rzecz P. K. (1) części prowizji pobranej przy udzielaniu kredytów. Pozwany zarzucił, że powód nie wykazał, by faktycznie doszło do wcześniejszej spłaty kredytu. Wskazał, że okoliczność związana ze wcześniejszą spłatą umów nie jest okolicznością niekwestionowaną i niesporną. Pozwany podniósł, że pobrana prowizja w związku z umową stanowiła tę część wynagrodzenia pozwanego banku, która związana była wyłącznie z czynnościami przedkontraktowymi i kosztami pozwanego, a swym zakresem obejmowała wyłącznie świadczenia w postaci jednorazowych czynności, które dotyczyły rozpatrzenia wniosku kredytowego oraz udzielenia kredytu. Jak zostało wskazane w dalszej części uzasadnienia wysokość tej prowizji w żaden sposób nie była uzależniona od okresu trwania umowy, a od wysokości otrzymanego kredytu i jako taka nie powinna podlegać proporcjonalnemu obniżeniu na podstawie art. 49 u.k.k.

Pozwany wskazał, iż powołana przez powoda wykładnia dyrektywy o kredycie konsumenckim (...) dokonana przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) w wyroku z dnia 11 września 2019 r. wydanego w sprawie C-383/18, nie jest wiążąca dla pozwanego i wywołuje tylko skutki bezpośrednie wobec państw członkowskich UE co do obowiązku jej implementacji, a ponadto umowa została zawarta oraz całkowicie spłacona przed wskazanym wyrokiem. Wiążące nie są również same przepisy Dyrektywy. Strona pozwana podniosła także, iż wykładnia zaprezentowana przez TSUE jest uzasadniona celami ochrony konsumentów i nie powinna odnosić się wobec cesjonariusza, będącego przedsiębiorcą. Wskazał, że powoływanie się przez powoda na art. 49 u.k.k. stanowi nadużycie prawa podmiotowego. (odpowiedź na pozew – k. 33-41)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 kwietnia 2018 r. pomiędzy konsumentem P. K. (1) a B. M. S.A. z siedzibą w W. została zawarta umowa pożyczki gotówkowej nr (...). Kwota do wypłaty na podstawie umowy wyniosła 67 348,10 zł (§ 5 ust. 2) (tj. całkowita kwota pożyczki 64 888,81 zł oraz kredytowana prowizja) i stanowiła podstawę do obliczania oprocentowania pożyczki. Zgodnie z § 5 ust. 3 i 4 umowy wskazano, że okres spłaty pożyczki to 96 miesięcy począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym została zawarta umowa, przy czym spłata pierwszej raty nie mogła być dokonana przed upływem 30 dni od dnia uruchomienia środków. Data płatności raty przypadła w 10. dniu każdego miesiąca. Wysokość miesięcznej raty wynosiła 986,31 zł (§ 5 ust. 6). Prowizja liczona od całkowitej kwoty pożyczki wyniosła 2 459,29 zł i pobierana była przez jej doliczenie do kwoty pożyczki, zwiększając tym samym wysokość pożyczki do spłaty, a następnie poprzez potrącenie jej od wypłacanej kwoty pożyczki z rachunku wskazanego w umowie (§ 6 ust. 2). Zgodnie z § 12 ust. 2 pkt 1 możliwa była wcześniejsza częściowa bądź całkowita spłata pożyczki. (umowa k. 9-11v.)

Pożyczkobiorca dokonał wcześniejszej całkowitej spłaty zadłużenia, wynikającego z umowy nr (...) w dniu 7 maja 2019 r. (raport BIK k. 14-14v., oświadczenie o dokonaniu całkowitej spłaty kredytu k. 13)

21 lipca 2020 r. P. K. (1) zawarł z powodem umowę cesji wierzytelności nr (...). Przedmiotem umowy był przelew wierzytelności pieniężnej wynikającej z umowy pożyczki nr (...). Wskazana wierzytelność przysługiwała cedentowi w stosunku do B. M. S.A. z tytułu zwrotu wszelkich nienależnie pobranych opłat i kosztów oraz zwrotu kosztów w związku z przedterminową spłatą pożyczki wynikających z w/w umowy oraz ze wszystkimi związanymi z tą wierzytelnością prawami (umowa cesji nr (...) k.. 15-16)

Pismem z dnia 21 lipca 2020 r. powód zawiadomił pozwanego o dokonanych przez pożyczkobiorcę przelewach wierzytelności, a także o wyrażeniu przez pożyczkobiorcę zgody na uchylenie tajemnicy bankowej na rzecz powoda. Jednocześnie powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 2 144,34 zł w terminie 3 dni od dnia doręczenia wezwania do zapłaty. (wezwanie do zapłaty – k. 17, zawiadomienie o przelewach wierzytelności k. 19, oświadczenie o zwolnieniu z tajemnicy bankowej k. 20, potwierdzenie nadania korespondencji – k. 22-22v.)

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o okoliczności między stronami bezsporne oraz o wyżej powołane dokumenty i kopie dokumentów, które uznał w całości za wiarygodne. W ocenie Sądu dowody te, w zakresie w jakim stanowiły podstawę poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych, tworzą spójny oraz niebudzący wątpliwości w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a przez to zasługujący na wiarę, materiał dowodowy.

Strona pozwana w toku postępowania podnosiła, że okoliczność wcześniejszej spłaty kredytu nie jest okolicznością bezsporną i niekwestionowaną. Odnosząc się do tego zarzutu wskazać należy, że każda ze stron jest obowiązana do złożenia zgodnych z prawdą wyjaśnień odnośnie okoliczności sprawy i oświadczeń co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących faktów (art. 3 k.p.c. i art. 210 § k.p.c.), przy czym ogólnikowe zaprzeczenie wszystkim twierdzeniom strony przeciwnej w zasadzie nie czyni zadość temu obowiązkowi. Tymczasem pozwany poprzestał nie ogólnym stwierdzeniu braku wykazania przez powoda wcześniejszej spłaty kredytu, nie przedstawiając zarazem twierdzeń, iż kredyt został spłacony w innym terminie lub nadal jest spłacany. Pozwany zaniechał przedstawienia faktów odnośnie sposobu wykonania umowy, pomimo, że jako pożyczkodawca posiadał wszelkie niezbędne informacje do przedstawienia faktów odnośnie spłaty pożyczki. Stanowisko prezentowane przez pozwanego co do tej kwestii nie jest ponadto konsekwentne. Pozwany w odpowiedzi na pozew początkowo wskazał na nieudowodnienie wcześniejszej spłaty, po czym w dalszej części uzasadnienia podniósł, że wszystkie roszczenia nabyte przez powoda wynikają z umowy całkowicie spłaconej przed wydaniem wyroku TSUE. (k. 40). Dodatkowo pozwany pomimo zobowiązania nałożonego przez Sąd nie przedstawił dokumentacji kredytowej, o której mowa w punkcie 5 pozwu, w której to mogłyby znajdować się dokumenty potwierdzające dokładną datę spłaty kredytu. W ocenie Sądu powód w sposób wystarczający udowodnił fakt wcześniejszej spłaty kredytu. Załączony wydruk z BIK dzięki temu, że odnosi się do daty zawarcia umowy i kwoty pożyczki pozwala przyjąć, iż zawiera on dane dotyczące wcześniejszej spłaty pożyczki, z którą jest związane dochodzone roszczenie. Oceniając ten dokument nie można pomijać tego, iż pozwany poprzestał na ogólnym stwierdzeniu, że nie może on być dowodem wykazującym wcześniejszą spłatę pożyczki, nie zarzucając, że zawiera on niezgodne z prawdą dane. Z treścią wydruku z BIK koresponduje złożone przez P. K. (2) w formie dokumentowej oświadczenie o dokonaniu całkowitej spłaty kredytu (k. 13). Reasumując powyższe stwierdzić należy, iż wobec nieskutecznego zaprzeczenia przez

pozwanego wcześniejszej spłaty pożyczki i z uwagi na przedstawione przez powoda dokumenty, Sąd uznał, iż powód udowodnił, iż spłaty kredytu konsumenckiego doszło w dniu 7 maja 2019 r.

Sąd na rozprawie w dniu 27 kwietnia 2021 r. oddalił ponowny wniosek powoda o zobowiązania pozwanego do dołączenia do akt sprawy dokumentacji kredytowej dotyczącej umowy pożyczki gotówkowej zgłoszony w piśmie z dnia 21 grudnia 2020 r. Skierowanie do pozwanego tego zobowiązania było zbędne, gdyż fakty istotne dla rozstrzygnięcia były bądź to bezsporne bądź wykazania za pomocą dokumentów. Dodatkowo pozwany w odpowiedzi na zobowiązanie z dnia 10 września 2020 r. odmówił w odpowiedzi na pozew złożenia dokumentacji i podtrzymywał to stanowisko w toku procesu, co czyniło zbędnym ponowne zobowiązanie pozwanego do złożenia dokumentacji.

Sąd rozważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Podstawą dochodzonego roszczenia był art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r., o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 1083 ze zm., dalej jako: u.k.k.), zgodnie z którym w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Definicja legalna terminu „całkowity koszt kredytu” znajduje się w art. 5 pkt 6 u.k.k., zgodnie z którą całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności są to odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże, jeżeli są znane kredytodawcy (lit. a), a także koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach (lit. b). Wyjątkiem są koszty opłat notarialnych ponoszone przez konsumenta, które nie stanowią całkowitego kosztu kredytu.

Przywołany przepis art. 49 u.k.k. określa mechanizm obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku jego spłaty przed terminem określonym w umowie, ustanawiając zasadę proporcjonalnej redukcji także kosztów poniesionych przez konsumenta przed spłatą kredytu. Przepis ten należy interpretować zgodnie z istotą i celem ustawy o kredycie konsumenckim, który ma na celu zmniejszenie ciężarów finansowych konsumenta kredytobiorcy. Intencją ustawodawcy było nieróżnicowanie możliwości obniżenia kosztu kredytu ze względu na jego charakter i czas, w którym został poniesiony. W literaturze wskazuje się, że w związku z dokonaniem przedterminowej spłaty kredytu, obniżeniu powinny ulec także wszelkie koszty składające się na całkowity koszt kredytu w rozumieniu komentowanego przepisu, choćby nie dotyczyły okresu obowiązywania umowy, takimi jak opłaty i prowizje z tytułu wykonania przez bank czynności jednorazowych (Ł. Obzejta, Koszty związane z kredytem konsumenckim w związku z wyrokiem L. , LEX/el. 2019.). Ponadto wskazuje się, że koszty, od których ponoszenia konsument zostaje zwolniony na podstawie art. 49 u.k.k., obejmują wszelkie świadczenia na rzecz kredytodawcy, które przekraczają wysokość kapitału. Zakres tych kosztów pozostaje szerszy od całkowitego kosztu kredytu w rozumieniu art. 5 pkt 6 u.k.k., może bowiem obejmować również roszczenia powstałe już po zawarciu umowy i niemożliwe do przewidzenia przez kredytodawcę w chwili jej zawarcia (K. Osajda (red.) Komentarz do art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim, Legalis 2019). Także w judykaturze wskazuje się na możliwość domagania się przez konsumenta obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku jego całkowitej, przedterminowej spłaty, w tym także obniżenia prowizji za udzielenie kredytu (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt III CZP 45/19). Podobne stanowisko zajął także Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 11 września 2019 r. w sprawie C-383/18 L.sp. z o.o. przeciwko (...) im. (...), S. B. S.A. oraz m. (...) S.A. TSUE uznając, że art. 16 ust. 1 Dyrektywy 2008/48/WE należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku przedterminowej spłaty kredytu obejmuje wszystkie nałożone na konsumenta koszty. W uzasadnieniu przywołanego wyroku TSUE wskazał, że dokonując wykładni art. 16 ust. 1 Dyrektywy 2008/48/WE wzięto pod uwagę kontekst oraz cele regulacji, a nie wyłącznie brzmienie przepisu w różnych wersjach językowych. W związku z powyższym, zarzut pozwanego podważający zasadność wykładni TSUE w niniejszej sprawie nie zasługuje na uwzględnienie. W ocenie Sądu, także z treści umowy wynika, że prowizja stanowi część całkowitego kosztu kredytu, bowiem wchodziła w skład wypłacanej kwoty pożyczki.

Pozwany wskazał także na niezasadność wyroku TSUE w przedmiotowej sprawie, gdyż wyrokiem tym związany jest jedynie sąd zadający pytanie prejudycjalne. Należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U.2004.90.864/2 z dnia 2004.04.30), TSUE jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym o wykładni Traktatów oraz aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii. Sądy krajowe w swoich wyrokach powinny przyjmować interpretację przepisów prawa unijnego zgodnie z wykładnią TSUE, a stosując prawo unijne sąd krajowy jest związany wykładnią dokonaną przez TSUE (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt III CZP 45/19). Podobne stanowisko jest wyrażone także w doktrynie, gdzie wskazuje się, że bez znaczenia pozostaje to, że odpowiedź na pytanie prejudycjalne wiąże jedynie sąd krajowy. Polska zobowiązała się do pełnej implementacji art. 16 ust. 1 dyrektywy 2008/48/WE do wewnętrznego porządku prawnego, a następnie do zapewnienia stosowania przepisu prawa wewnętrznego implementującego art. 16 ust. 1 dyrektywy 2008/48/WE (art. 49 ust. 1 u.k.k.), w związku z czym wpływ przytoczonego wyroku na orzecznictwo nie powinien budzić wątpliwości. (Ł. Obzejta, Koszty związane z kredytem konsumenckim w związku z wyrokiem L. , LEX/el. 2019.). Sąd nie podzielił również zdania pozwanego, iż wykładania dyrektywy, której dokonał TSUE nie odnosi się do spraw, w których umowy pożyczki zostały zawarte oraz spłacone przed dniem wydania orzeczenia, w którym to dokonano tejże wykładni. W ocenie Sądu wykładnia dotyczy całego okresu obowiązywania przepisu i ma zastosowanie zarówno w sprawach, gdzie umowa pożyczki została spłacona przed dniem 11 września 2019 r., jak również po tej dacie.

Za bezzasadny Sąd uznał zarzut pozwanego dotyczący wstąpienia przez powoda w prawa kredytobiorcy jako konsumenta. Zgodnie z art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§ 2). Natomiast zgodnie z art. 513 § 1 k.c. dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie. Wskazać należy, że na mocy umowy cesji dochodzi do pochodnego nabycia wierzytelności, a cesjonariusz nabywa wierzytelność w kształcie i stanie, w jakim przysługiwała ona cedentowi. Zatem nabyta wierzytelność przez cesjonariusza jest tożsama z wierzytelnością zbytą przez cedenta, przez co cesjonariusz może dochodzić spełnienia świadczenia od dłużnika na tych samych zasadach jakie przysługiwały cedentowi. W ocenie Sądu dokonanie przelewu wierzytelności przez konsumenta nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, gdyż konsument ma możliwość uzyskania przynajmniej części świadczenia z pominięciem drogi sądowej.

Pozwany kwestionował także wysokość roszczenia. W niniejszej sprawie poza sporem pozostawał okres kredytowania zawartej umowy. Umowa nr (...) została zawarta na okres 96 miesięcy, czyli 2936 dni, a umowa została zawarta 26 kwietnia 2018 r. Pożyczkobiorca dokonał całkowitej spłaty pożyczki 7 maja 2019 r. Faktyczny okres kredytowania trwał zatem 376 dni i tylko za ten okres należy się pozwanemu prowizja. Kwota kosztów należnych za 1 dzień wynosi 0,837663283 zł (2 459,29 zł:2936= 0,837663283 zł). Kwota należna pożyczkodawcy wynosi zatem 314,95 zł (0,837663283 x 376 ≈ 314,95 zł). Do zwrotu na rzecz powoda pozostaje kwota 2 144,34 zł (2 459,29 zł – 314,95 zł = 2 144,34 zł).

Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od powyższej kwoty zgodnie z żądaniem pozwu, tj. od dnia 22 maja 2019 r. do dnia zapłaty. Pozwany, stosownie do art. 52 u.k.k. na rozliczenie kredytu miał 14 dni od dnia całkowitej spłaty pożyczki. Skoro wcześniejsza spłata miała miejsce 7 maja 2019 r. to termin do dokonania rozliczenia upłynął z dniem 21 maja 2019 r. Od dnia następującego po tej dacie pozwany pozostawał w opóźnieniu co do obowiązku zwrotu części prowizji. Mając na uwadze powyższe oraz treść art. 49 ust. 1 u.k.k. Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Na koszty powoda złożyła się opłata od pozwu w kwocie 200 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 900 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. O odsetkach ustawowych za opóźnienie liczonych od zasądzonych kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

sędzia Jakub Kowalczyk

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego bez pouczenia.

sędzia Jakub Kowalczyk